Vragen Heiloo-2000 naar aanleiding van rapporten bestuurskrachtonderzoek:

Vragen t.a.v. beslisdocument

Algemene vragen

1. In het beslisdocument zijn ramingen voor samenvoeging-, inrichtings-, en frictiekosten opgenomen.
Wat is de bandbreedte in plus en min van deze ramingen?
Er is geen bandbreedte gehanteerd. In hoofdstuk 6 van het financieel onderzoek kunt u lezen hoe de schatting van de frictie- en desintegratiekosten tot stand is gekomen.

2. Binnen de verschillende gemeenten zijn culturele en demografische verschillen. Hoe zijn de kansen en risico's bij een mogelijke samenvoeging adequaat in kaart gebracht?
Zo niet, wat zijn dan de implicaties voor de kwaliteit van de voorgenomen besluitvorming?
Dit is geen vraag die u specifiek in de onderzoeken heeft gesteld. In uw besluit van voor de zomer heeft u besloten om 5 aspecten te onderzoeken bij elk scenario:
a. Financiële aspecten
b. Organisatorische aspecten
c. Voorzieningenniveau van de gemeente
d. Niveau van dienstverlening door de gemeente
e. Juridische en overige aspecten
Wel komen verschillende aspecten van cultuur en demografie in de verschillende onderzoeken terug.

3. Castricum en Bergen geven aan qua besluitvorming later in de tijd te liggen. Welke risico's loopt Heiloo om niet "te ver voor de muziek uit te lopen" met de voorgenomen besluitvorming?
Deze vraag is niet onderzocht en volgt dus niet uit de onderzoeken.
Het college van de gemeente Heiloo vindt het belangrijk om juist nu contact te blijven houden en zaken goed af te stemmen. Het is belangrijk om transparant te zijn in onze keuzes en afwegingen. En om ruimte te houden voor afstemming. Uiteindelijk is dit een traject wat we met alle vier de BUCH-gemeenten moeten doen, ongeacht de keuze die we gaan maken, omdat we nu al ambtelijk gefuseerd zijn.

4. De rijksoverheid geeft alleen maar een vergoeding bij fusies. Bij zelfstandigheid moet de gemeente dit zelf op hoesten.
Dit is beleid, maar geeft dit dan geen vertekend beeld op de daadwerkelijke financiële positie en is dit dan een geen oneerlijk speelveld.
Het is correct dat de Rijksoverheid financiële ondersteuning biedt bij een bestuurlijke fusie, maar niet bij zelfstandigheid. Dat is in het financiële onderzoek ook duidelijk uitgelegd. Dit verschil in Rijkssteun beïnvloedt de initiële financiële positie van de scenario's. Bij keuze voor zelfstandigheid moet de gemeente deze kosten zelf opvangen.

5. ***In de stukken staat dat er meer dan 100 gemeenten zelfstandig opereren. Niet iedere gemeente heeft dezelfde opgave maar wat zijn de verschillen als het dus wel blijkt te***

kunnen. In de stukken komt heel sterk naar voren dat we bij zelfstandigheid compleet verloren zijn als gemeente.
Is dit te zwartgallig geredeneerd? Hoe onderbouwt u dit sombere beeld?
Het is correct dat Heiloo met circa 24.341 inwoners groter is dan veel andere Nederlandse gemeenten. De onderzoeken noemen niet het exacte aantal gemeenten dat zelfstandig opereert, maar erkennen dat de helft van de circa 340 gemeenten kleiner is of gelijk aan de omvang van Heiloo, en dat het dus "prima mogelijk" is om lokaal "je broek op te houden".

De documenten presenteren de nadelen van zelfstandigheid niet als een gegarandeerd faillissement, maar als een ernstig risico vanwege specifieke uitdagingen:

Aspect	Heiloo Zelfstandig (Scenario 3)	Relevant Verschil/Oorzaak
Bestuurskracht	De gemeente is onvoldoende bestuurskrachtig om de complexe opgaven van de toekomst aan te kunnen.	De gemeentelijke taken en opgaven zijn in de afgelopen jaren toegenomen. Dit vereist strategisch en specialistisch vermogen dat Heiloo mist.
Organisatie	De organisatiekracht en de strategische capaciteit worden als weinig kansrijk beschouwd. Des te meer omdat na de eerdere ambtelijke fusie het eigen ambtenarenapparaat opnieuw moet worden opgebouwd.	De organisatie (circa 160 fte) is te klein en kwetsbaar voor verloop van specialisten (eenpitters).
Financiën	Het investeringsvermogen voor voorzieningen is zeer beperkt. Heiloo loopt financieel tegen haar grenzen aan.	Zelfstandigheid brengt € 3,2 miljoen aan ongedekte frictiekosten met zich mee.
Regionale Invloed	Heiloo boet in aan invloed en wordt een van de kleinere gemeenten in de regio.	Zelfstandigheid leidt tot verlies van slagkracht bij grote projecten (A9, station) en subsidieverwerving.

De argumentatie is dus niet zozeer dat Heiloo *nu* geen eigen broek kan ophouden, maar dat de toekomstige complexiteit, het opnieuw opbouwen van een eigen ambtenarenapparaat en de hoge eisen van de specialistische taken (zoals bijvoorbeeld jeugdzorg en klimaatadaptatie) Heiloo kwetsbaar en relatief duur maken om zelfstandig te blijven.

6. In alle stukken komt naar voren dat een fusie onvermijdelijk is vanwege regionale en functie, dit is nodig zodat we onze ambities kunnen realiseren.
Is het niet zo dat de ambities op dit vlak belangrijker is voor de bestuurders dan voor een belangrijk deel van de gemeenteraad?
De onderzoeken presenteren fusie niet als *onvermijdelijk*, maar als een optie voor Heiloo om de toegenomen maatschappelijke opgaven te realiseren. Zij onderbouwen dit met feiten.

Inhoudelijke vragen (zoveel mogelijk op paginavolgorde ingedeeld)
1. Pagina 7 impactanalyse, de 5 stappen. Bij stap 3 zijn alle stakeholders deel van het ambtelijk apparaat,
Is dat niet 'de slager die zijn eigen vlees keurt'?
Daarnaast, waarom zijn geen andere partijen (inwoners, ondernemers, verenigingen) als stakeholder gevraagd?

De impactanalyse gaat over het analyseren van toekomstscenario's en is door externe onderzoekers uitgevoerd. Er is gekozen voor het raadplegen van alleen 'professionele' betrokkenen in dit onderzoek. Inwoners konden hun inbreng hebben in het onderzoek van Necker. De bevindingen zijn door de onderzoekers gebaseerd op documenten, gesprekken en externe openbare data.

2. Bij de inwonersconsultatie wordt niet genoemd de wens van de inwoners om een eigen bestuur te houden van 44% en later nog eens qua rangorde 54% ; pag 16 beslisdocument en bij inwonersconsultatie pag. 7.
***Hoe denkt het college daarover*?**
Het beslisdocument heeft de belangrijkste conclusies van de inwonersconsultatie overgenomen. Het is aan de onderzoekers zelf om hier een keuze in te maken. Wij hebben niet op de inhoud en conclusies van de onderzoeken gestuurd.

3. In het beslisdocument op pagina 9 wordt gesproken over "gedurende die periode kan dienstverlening suboptimaal zijn"
3a. wat zou de oorzaak zijn van 4 jaar suboptimaal zijn?
De periode van sub-optimale dienstverlening is naar verwachting minimaal één bestuursperiode (doorgaans vier jaar). De oorzaak hiervan ligt in de opbouw van de nieuwe organisatie. Dit is de grootste uitdaging bij alle varianten waarbij de organisatie (deels) opnieuw moet worden opgebouwd. De blik van het bestuur en de organisatie zal in het scenario 'Heiloo zelfstandig' bijvoorbeeld naar verwachting minstens één bestuursperiode naar binnen gericht zijn op deze organisatieopbouw. (zie verder uitwerking in de Impactanalyse).

3b. wat zou deze sub optimaliteit concreet inhouden?
Suboptimale dienstverlening betekent concreet dat de uitvoeringscapaciteit suboptimaal is. Bij het scenario 'Heiloo zelfstandig' waarschuwen de onderzoekers specifiek dat de (kwaliteit van de) dienstverlening *tijdelijk beperkt* zal zijn gedurende de opbouwperiode. Dit komt doordat de gehele ambtelijke ondersteuning voor vier gemeenten gezamenlijk is georganiseerd. Dat zal dan weer volledig bij Heiloo komen te liggen en houdt een grotere reorganisatie in waarbij een nieuwe organisatie voor Heiloo zal moeten worden opgebouwd. Dat betekent het aannemen van nieuwe mensen en het opzetten van nieuwe structuren, systemen en werkwijzen.

3c. Hebben wij goed begrepen dat dat bij alle eventuele keuzes het geval dan is?
Dit is *deels* correct. De onderzoeken stellen dat de sub-optimale dienstverlening geldt voor alle varianten waarbij de organisatie (deels) opnieuw moet worden opgebouwd (Heiloo zelfstandig en alle herindelingen). Voor de grotere fusievarianten (BCH, UCH, BUCH) ligt de veranderopgave in het realiseren van de concernagenda en het maken van een kwaliteitssprong, wat eveneens één bestuursperiode zal duren. Voor het scenario "Voortzetting de BUCH" wordt de implementatietermijn korter geschat (twee jaar), maar de uitvoeringscapaciteit wordt in dit scenario al structureel als suboptimaal beschouwd vanwege de grote afstemmingsbehoefte en de inherente complexe structuur (de "structurele weeffout").

4. Beslisdocument 2.2.1 blz 9 Hier staat dat een bestuurlijke fusie een voordeel oplevert omdat er functies verdwijnen; raadsleden burgemeester en wethouders. Dit klopt, maar in de stukken staat ook dat een bestuurlijke fusie ook een nadelig effect heeft.
Waarom zien wij dit niet terug in deze paragraaf?
De paragraaf op pagina 11 (2.2.1) is specifiek getiteld 'Financiële analyse scenario's' en behandelt de structurele financiële voordelen van een bestuurlijke fusie. Het vermelde voordeel is de kostenbesparing door het wegvallen van bestuurlijke functies (burgemeester, wethouder, raadsleden).

De nadelige effecten op de fusie zijn op andere plaatsen in de documenten beschreven, waaronder:

1. Structureel financieel nadeel (Gemeentefonds): Hoewel functies wegvallen, kan fusie leiden tot een structureel nadeel op de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Dit wordt bijvoorbeeld gezien bij de Fusie BUCH (-€ 2,5 miljoen).
2. Frictiekosten: Er zijn incidentele kosten voor samenvoeging, inrichting en frictie, die bij de BCH-fusie oplopen tot € 7,3 miljoen.
3. Risico's voor inwoners: Inwoners maken zich zorgen over het verdwijnen van voorzieningen door bundeling en een toename van bureaucratie en afstand tussen bestuur en inwoners.
4. Organisatorische kosten: De structurele effecten houden geen rekening met een mogelijke stijging van de loonsom (gemiddeld 5,8% hoger bij een 100.000+-gemeente) of de noodzaak tot het gericht aanvullen van capaciteit.

5. In het beslisdocument op pagina 10 Staat het verschil in frictiekosten tussen fusie BCH en BUCH. Deze zijn aanzienlijk.
Kunt u dat kort toelichten?
Het verschil in frictiekosten tussen Fusie BCH (Bergen, Castricum, Heiloo) en Fusie BUCH (Bergen, Uitgeest, Castricum, Heiloo) is inderdaad groot (€7,3 miljoen versus €4,2 miljoen).

Dit verschil wordt veroorzaakt door de complexiteit van de organisatieverandering.

- Fusie BUCH (€4,2 miljoen): Dit scenario omvat de integratie van vier zelfstandige gemeenten vanuit de bestaande ambtelijke fusie (BUCH-werkorganisatie). Er is in deze variant geen sprake van ontvlechting (uittreding van een deelnemer). De kosten bestaan voornamelijk uit integratiekosten. Een normbedrag van €40 per inwoner wordt gehanteerd voor een volledige bestuurlijke fusie binnen BUCH-verband.

- Fusie BCH (€7,3 miljoen): In dit scenario is er sprake van ontvlechting uit de Werkorganisatie BUCH (aangezien Uitgeest niet meedoet). Ontvlechting is een complexe opgave die leidt tot frictiekosten, zoals het beëindigen van contracten, het verdelen van de inboedel, het plaatsen van medewerkers in nieuwe organisaties, en de ontvlechting en opbouw van ICT. De normbedragen voor de fusiepartners bij BCH zijn berekend op €80 per inwoner.

(Zie verder pagina 31, paragraaf 6.3 Financieel Onderzoek)

6. In het beslisdocument op pagina 11 staat "hiervoor geldt een opzegtermijn van minimaal een jaar, en uittreding kan alleen per 1 januari"
Is dit een van de redenen waarom deze enorme haast opgelegd wordt?
Nee. In het raadsvoorstel dat op 27 mei 2025 door uw Raad is aangenomen heeft u een planning opgenomen waar we ons aan gehouden hebben. Daarin staat dat u in november/december 2025 besluitvorming wenst over de bestuurlijke toekomst van Heiloo.

7a. In het beslisdocument op pagina 11 wordt gesproken over "de rol van de nieuwe gemeente….. invloed worden uitgeoefend"
Wat is hiervoor het belang voor onze burgers?
Het belang voor de burgers ligt in het feit dat een nieuwe, grotere gemeente een rol kan krijgen van bestuurlijk trekkerschap op regionale thema's, in plaats van een rol als volger. Hierdoor kan in de regio beter gestuurd worden op de wensen van de Raad namens de inwoners.

Als Heiloo zelfstandig verder gaat of fuseert met slechts één andere gemeente, zal er weinig invloed kunnen worden uitgeoefend op dergelijke regionale trajecten.
Een sterke regionale positie is van belang voor de inwoners bij grotere projecten en programma's zoals:

- Het behartigen van belangen bij provincie en Rijk zoals voor de aansluiting op de A9.
- Het zijn van gesprekspartner als het gaat om grotere voorzieningen met bijvoorbeeld Prorail, NS, Schiphol, Natuurmonumenten, HHNK, GGZ-NHN en Politie
- Het werven van subsidies bij het Rijk.

7b. Bestuurlijk trekkerschap op regionale thema's ? noemt u eens enkele voorbeelden en daarbij het directe belang voor Heiloo.
Die vindt u in de Impactanalyse terug. Bestuurlijk trekkerschap houdt in dat een grotere gemeente in staat is grote en omvangrijke regionale taken op te pakken.
Voorbeelden van regionale thema's en het directe belang voor Heiloo:

1. Regionale voorzieningen en infrastructuur: Een grotere schaal maakt het mogelijk om met een sterk en eensgezind regionaal optreden het behoud van het station en de aansluiting op de A9 veilig te stellen.
2. Financiële invloed en subsidieverwerving: Een sterke positie in de regio maakt het mogelijk om steviger aanspraak te maken op geld- en subsidiestromen bij de provincie en Rijksoverheid.
3. Regionale samenwerkingsverbanden: De invloed van Heiloo in regionale verbanden, zoals Veiligheidsregio Noord-Holland Noord en GGD Hollands Noorden, is momenteel beperkt. Een fusie kan deze invloed versterken.

8. In het beslisdocument op pagina 12 bij scenario 1.
Wat is het directe voordeel hierbij voor onze burgers?
Een direct voordeel voor de burgers van Heiloo bij een Bestuurlijke Fusie (Scenario 1) is dat de potentie voor het ontwikkelen van voorzieningen aanzienlijk groter wordt.
Daarnaast wordt de nieuwe, grotere gemeente getypeerd als een Ontwikkelgemeente, in staat tot het oppakken van complexe en bovenlokale maatschappelijke opgaven. Dit is van belang voor de burgers omdat een sterke regionale positie helpt bij:

- Het behoud van grotere lokale en regionale voorzieningen en het behartigen van belangen zoals de aansluiting op de A9.
- Het steviger aanspraak doen op geld- en subsidiestromen bij de provincie en het Rijk.
- Het realiseren van een kwaliteitssprong in advisering en dienstverlening door een toename van de uitvoeringscapaciteit, als gevolg van de afname van de afstemmingsbehoefte ten opzichte van de huidige ambtelijke samenwerking.

Bovendien creëert een grotere schaal een concurrerende positie op de arbeidsmarkt, wat leidt tot een functiehuis dat aantrekkelijk is voor goed personeel (bijvoorbeeld dat van een 60.000+ of 100.000+ gemeente). Dit komt de kwaliteit van de dienstverlening en het strategisch vermogen ten goede. Een grotere gemeente heeft een functiehuis met hogere salarisschalen. Nu hanteren we de schaal van Castricum, wat betekent dat medewerkers voor eenzelfde soort functie in Alkmaar of Dijk en Waard meer verdienen.

9. Pag. 12-13 In de fusievarianten missen wij de optie: Heiloo, Castricum, Uitgeest en De Egmonden. Deze variant werd tijdens de enquête-acties in het Hoekstuk meermalen genoemd en met name door Egmonders;
Aangezien het een objectieve verkenning betreft, kan hier naar gekeken worden?
In de onderzoeken zijn de fusievarianten onderzocht waartoe u als Raad opdracht heeft gegeven.

10. In het beslisdocument op pagina 13 “maar blijft in de schaduw….” heeft dit een directe consequentie voor onze inwoners?
Ja, het risico dat Heiloo overschaduwd wordt door grotere gemeenten in de regio is een directe zorg van de inwoners bij het scenario Heiloo zelfstandig.
Dit heeft concrete gevolgen voor de inwoners:

- Heiloo boet in aan invloed..
- Het wordt moeilijker om lokale belangen (zoals het behoud van voorzieningen en de aansluiting op de A9) te behartigen in regionale overleggen.
- De gemeente mist de kans om steviger aanspraak te maken op geld- en subsidiestromen bij de provincie en het Rijk.

Inwoners maken zich in dit scenario zorgen dat Heiloo *te klein is* om beslissingen die voor Heiloo belangrijk zijn voldoende te beïnvloeden en daardoor niet meer meetelt en afhankelijk wordt van de grotere gemeenten.

11. ***In het beslisdocument op pagina 12 scenario 2***
(N.B.: Scenario 2 is Voortzetting de BUCH.) ontwikkelen van nieuw beleid ten opzichte van een beheer gemeente..
11a. blijkt niet juist uit de uitkomsten dat de bewoners juiste een beheer gemeente willen? Zien wij dat verkeerd?

U ziet hier een spanning in de wensen van de inwoners:

1. Beheergemeente Profiel: Het scenario Voortzetting de BUCH wordt in de impactanalyse getypeerd als een Beheergemeente. Een beheergemeente richt zich voornamelijk op de *uitvoerende, alledaagse taken* en het *beheer van de bestaande processen*. De inwoners van Heiloo hechten veel waarde aan het behoud van het huidige voorzieningenniveau, het dorpse karakter en korte lijnen met het bestuur. Deze wensen passen bij de nabijheid en focus van een beheergemeente.
2. Ontwikkelgemeente Behoeften: Tegelijkertijd willen inwoners dat de gemeente zich inzet voor ambitieuze en complexe projecten (zoals het bouwen van meer woningen voor specifieke doelgroepen en een afslag van de A9). Dergelijke complexe, bovenlokale maatschappelijke opgaven vereisen juist de strategische kracht en het investeringsvermogen van een Ontwikkelgemeente.

Het onderzoek van Partners en Pröpper stelt dat de gemeente Heiloo onvoldoende bestuurskrachtig is om de complexe opgaven van de toekomst aan te kunnen. De keuze voor een beheergemeente (zoals scenario 2 of 3) brengt het risico met zich mee dat het voorzieningenniveau in Heiloo op den duur verschaalt door onvoldoende gericht investeringsvermogen en onvoldoende organisatievermogen.

11b. projecten op bovenlokaal niveau, kunt u daar voorbeelden van geven en de waarde hiervan voor onze inwoners?

Projecten op bovenlokaal niveau zijn complexe, grensoverschrijdende uitdagingen. Een grotere gemeente (Ontwikkelgemeente) heeft meer slagkracht voor deze thema's. Voorbeelden en waarde voor inwoners van Heiloo:

Project / Opgave	**Directe Waarde voor Inwoners van Heiloo**
Woningtekort (42.500 woningen in Noord-Holland Noord tot 2030)	Dit omvat het bouwen van meer woningen voor specifieke doelgroepen in Heiloo, zoals jongeren en starters, wat een expliciete wens van inwoners is.
Mobiliteitstransitie en Regionale Bereikbaarheid	Het veiligstellen van het station en de realisatie van een aansluiting op de A9, die door inwoners als gemiste voorzieningen wordt genoemd.
Strategische keuzes in de Veiligheidsregio en de GGD	Een grotere gemeente krijgt een sterker stemgewicht in deze gemeenschappelijke regelingen, wat van invloed is op de veiligheid en gezondheidszorg.
Klimaatadaptatie en Landschapsontwikkeling	Het behoud en de ontwikkeling van voor Heiloo belangrijk recreatiegebied, en het aanpakken van thema's als water en bodem.

Werving van Rijkssubsidies	Door een sterke regionale positie kan Heiloo steviger aanspraak doen op geld- en subsidiestromen bij het Rijk.

12. In het beslisdocument op pagina 13 scenario 3.
(N.B.: Scenario 3 is Heiloo zelfstandig.)
12a. het zal de dienstverlening beperken, waar hebben we het dan over?
12b. welke concrete dienstverlening ?
De beperking in de dienstverlening vindt plaats gedurende de periode van de organisatieopbouw (minimaal één bestuursperiode). Dit komt doordat de blik van het bestuur en de organisatie naar binnen gericht zal zijn op de opbouw van de nieuwe eigen ambtelijke organisatie (circa 160 fte).
Dit leidt tot de volgende beperkingen en risico's:

1. Suboptimale kwaliteit: De (kwaliteit van de) dienstverlening zal tijdelijk beperkt zijn. Dit wordt geduid als sub-optimale dienstverlening aan de burgers gedurende de interne focus periode.
2. Ambtelijke kwetsbaarheid: De organisatie is te klein (160 fte) en ambtelijk kwetsbaar om alle wettelijke taken en specialistische opgaven met kwaliteit uit te voeren. Vanwege de kleinere schaal zullen salarissen lager liggen dan bij onze buurgemeenten.
3. Afschaling: Er is een risico dat de dienstverlening op termijn moet worden afgeschaald als Heiloo niet bereid is diensten in te kopen bij de BUCH-partners of andere buurgemeenten.

Concrete voorbeelden van diensten die onder druk staan of beperkt worden:

- Specialistische en complexe taken: Het ontbreekt aan voldoende strategische kracht en ambtelijke capaciteit voor complexe dossiers zoals Jeugdzorg, klimaatadaptatie of grote woningbouwprojecten.
- Ontwikkeling van Voorzieningen: Hoewel de dienstverlening aan de balie *persoonlijker en laagdrempeliger* kan zijn, zal het investeringsvermogen en de ambtelijke capaciteit zeer beperkt zijn voor het realiseren van extra voorzieningen (bijvoorbeeld voor jongeren of ouderen) en het behouden van bestaande voorzieningen.
- Volledige afschaling van dienstverleningsconcept: Op termijn is het risico dat de gemeente, als zij een eigen dienstverleningsconcept ontwikkelt, genoodzaakt is om de dienstverlening af te schalen vanwege de lage investeringscapaciteit en een mogelijk tekort aan medewerkers.

13. In het beslisdocument op pagina 13 2.2.1. is de opgegeven prognose doorgerekend met de huidige middelen van het Rijk?
Ja. De financiële analyse is opgesteld om inzicht te geven in de financiële effecten van de verschillende scenario's, inclusief het effect op de uitkering vanuit het gemeentefonds (een primaire bron van middelen van het Rijk).

De berekeningen van het financiële meerjarenperspectief zijn gemaakt voor het jaar 2029. De analyse gaat uit van de nieuwe normeringssystematiek van het Gemeentefonds, waarbij de ontwikkeling gekoppeld is aan de meerjarige ontwikkeling van het bruto binnenlands product (BBP), conform de afspraken met het Rijk.

14. In het beslisdocument op pagina 14 bovenaan. Wanneer we naar het maximale percentage gaan van de OZB voor woningen en niet woningen. Hoeveel geld komt er dan totaal nog beschikbaar?
Wanneer Heiloo ervoor kiest om de belastingen te verhogen tot het niveau van de norm die geldt voor het verkrijgen van zogeheten "artikel-12-steun" (de onbenutte belastingcapaciteit), komt er totaal nog € 4,0 miljoen aan extra inkomsten beschikbaar.
Deze capaciteit bestaat voornamelijk uit de ruimte om het tarief voor eigenaren van woningen te verhogen.

14b. wat houdt dit gemiddeld financieel per huishouding in ?
De onderzoeken geven de totale onbenutte belastingcapaciteit van € 4,0 miljoen, maar vermelden niet expliciet wat dit gemiddeld financieel per huishouden (of per inwoner) inhoudt als deze ruimte volledig wordt benut.
Wel is bekend dat er in Heiloo op dit moment 11.000 huishoudens zijn. Dat zou uitkomen op €363 per huishouden.

15. Pag. 14: de huidige financiële positie van Heiloo wordt gekenschetst als niet rooskleurig.
Deelt het college deze mening en zo ja, waarom is dat bij de begroting niet expliciet uitgesproken?
Het college herkent de interpretatie dat de toekomstige financiële positie van Heiloo op de lange termijn aandacht vraagt. Dit beeld delen wij. Het college is altijd helder en transparant geweest over het financiële vooruitzicht van de gemeente. In de begroting en bijbehorende stukken is consequent aangegeven dat Heiloo te maken heeft met een structureel tekort in komende jaren en dat aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn om dit op te vangen.

Het feit dat dit in het beslisdocument en het financiële onderzoek expliciet wordt benoemd, sluit aan bij de informatie die wij eerder hebben gedeeld. Het college ziet dit dus niet als een nieuwe constatering, maar als een bevestiging van het beeld dat wij al hebben geschetst.

16. Beslisdocument 2.4 verdiepend onderzoek. Hoe kan het dat de twee opties 2.4.1 ‘zelfstandig’ en 2.4.2 ‘BUCH’ elk in 2 alinea’s worden afgeschreven en bovendien, de twee hoofdvragen worden hierbij niet beantwoord, terwijl 2.4.3 ‘fusie’ met 2.5 ‘bestuurlijke gesprekken (met burgemeesters en secretarissen) in 4 pagina’s uitgebreid de hemel in wordt geprezen. Dit beslisdocument behoort een objectieve verkenning te zijn van alle opties, zoals beschreven bij het doel van dit document. Vindt u niet dat dit het verdiepende onderzoek discutabel of zelfs ongeloofwaardig maakt?
Nee.

In paragraaf 2.4.1 tot en met 2.4.3. van het beslisdocument is per scenario een samenvattend antwoord gegeven op de twee onderzoeksvragen.

De bestuurlijke gesprekken waren geen feitelijk onderzoek. Vandaar dat naast de samenvatting per gesprek waarbij de 4 vragen als rode lijn zijn gebruikt, ook een rode draad is weergegeven. Hier wordt een aantal punten aangegeven waar gemeenschappelijk of juist niet tegenaan wordt gekeken.

17. In het beslisdocument op pagina 17 paragraaf 2.4.1.
Tegen welke concrete grenzen wordt bedoeld? (financieel en personeel zijn wat dat betreft containerbegrippen)
De gemeente Heiloo zal in het scenario zelfstandig tegen concrete grenzen aanlopen op financieel en personeel gebied.

Concrete financiële grenzen:

- Investeringsvermogen: Het investeringsvermogen voor groot onderhoud van bestaande voorzieningen, vervanging en de ontwikkeling van *extra voorzieningen* (bijvoorbeeld specifiek voor jongeren en ouderen) zal zeer beperkt zijn.
- OZB: De gemeente Heiloo loopt financieel tegen haar grenzen aan. De OZB is al op het landelijk gemiddelde gebracht, en structurele investeringen vereisen in de nabije toekomst nog meer scherpe keuzes.
- Schuldquote: Heiloo kent in deze variant de hoogste schuldquote van alle onderzochte scenario's, namelijk 81%.
- Incidentele kosten: De incidentele frictiekosten (€ 3,2 miljoen) worden niet gecompenseerd door het Rijk en zullen door de gemeente zelf gedragen moeten worden.

Concrete personele grenzen:

- Ambtelijke kwetsbaarheid: De organisatie is te klein (160 fte) en daardoor kwetsbaar voor personeelstekorten en verloop. Eén specialist kan al een hele functie dragen, wat de continuïteit in gevaar brengt.
- Strategische capaciteit: Het zal lastig zijn om ambtenaren op strategisch niveau aan te nemen/behouden, zowel vanwege de arbeidsmarkt (lagere inschaling ten opzichte van buurgemeenten) als kostentechnisch (relatief groot aandeel van het budget), als werkinhoudelijk (alleen uitvoering biedt minder uitdaging).
- Uitvoeringscapaciteit: Heiloo mist de capaciteit om alle wettelijke taken en specialistische opgaven (zoals jeugdzorg) met de vereiste kwaliteit uit te voeren.

18. Beslisdocument 2.4.1 Heiloo Zelfstandig
a. In deze paragraaf wordt aangegeven dat bij Zelfstandigheid,voor het behoud van voorzieningen we sterk afhankelijk worden van vrijwilligers. Is dit nu ook al niet zo?
Dat klopt. De onderzoeken laten zien dat Heiloo nu al sterk afhankelijk is van vrijwilligers, maar dat dit in het scenario Heiloo Zelfstandig nog crucialer wordt. In bijlage 4a Verdiepend onderzoek voorzieningenniveau en dienstverlening vindt u daarover meer toelichting.

De beschrijving van de huidige betrokkenheid vindt u op pagina 11:

- De betrokkenheid van vrijwilligers bij voorzieningen is een gegeven en bijzondere kracht van Heiloo als gemeenschap. Enkele belangrijke voorzieningen zijn door vrijwilligers in de lucht gehouden of worden door hen mogelijk gemaakt. De gemeente

steunt dit met financiële middelen, maar tegelijkertijd is financiële draagkracht beperkt. De OZB is op het landelijk gemiddelde gebracht en structurele investeringen vragen al in de nabije toekomst om nog meer scherpe keuzes.
De verdiepende gesprekken laten zien dat Heiloo beschikt over een betrokken samenleving die bereid is mee te denken en mee te doen, mits de gemeente herkenbaar, toegankelijk en betrouwbaar blijft in de samenwerking. In de verdiepende gesprekken wordt gevraagd om daadkracht en aangegeven dat de gemeente een belangrijke rol kan spelen door vrijwilligers en verenigingen te ondersteunen, continuïteit te waarborgen en lokale kracht te benutten.

In het scenario Heiloo Zelfstandig wordt het behoud en de ontwikkeling van voorzieningen als kwetsbaar beschouwd. Het behoud van voorzieningen wordt in dit scenario helemaal afhankelijk van de lokale kracht van vrijwilligers en maatschappelijke partners
De maatschappelijke draagkracht (inzet van vrijwilligers) is dus al een feit, maar in het scenario Zelfstandig wordt het behoud van voorzieningen volledig afhankelijk van deze lokale kracht vanwege het beperkte strategisch en investeringsvermogen van de nieuwe kleine ambtelijke organisatie (pagina 12-14, 17-18).

18b. Denk u dat dit dan moeilijker wordt. En zo ja wat zijn hiervan dan de oorzaken.
De onderzoeken geven aan dat de relatie met en de ondersteuning van vrijwilligers een impuls kan krijgen door de verzelfstandiging, maar dat er tegelijkertijd risico's zijn.

- Nabijheid en Identificatie: De organisatie van de gemeente is congruent aan de bestuurlijke schaal van Heiloo en kan daardoor heel nabij en flexibel opereren in omgang met verenigingen/stakeholders. De maatschappelijke draagkracht krijgt een impuls vanwege de identificatie van verenigingen/stakeholders met de gemeente Heiloo.
- Korte lijnen: Inwoners en organisaties verwachten korte lijnen, continuïteit in contact en een gemeente die initiatief neemt én luistert. Dit wordt bij zelfstandigheid als makkelijker gezien.

Oorzaken van mogelijke moeilijkheden/Risico's:

- Investeringsvermogen: Het investeringsvermogen voor groot onderhoud en extra voorzieningen zal zeer beperkt zijn. Zonder gemeentelijke middelen voor beheer en onderhoud kunnen voorzieningen, zelfs met de inzet van vrijwilligers, op termijn niet houdbaar zijn en alsnog verdwijnen.

Ambtelijke kwetsbaarheid: De nieuwe organisatie zal op een andere manier tegen grenzen aanlopen: qua strategische kracht en ambtelijke kwetsbaarheid. Het behoud van voorzieningen staat dan onder druk als de gemeente blijkt geen betrouwbare partner te zijn op de lange termijn, vanwege een te weinig medewerkers om het beheer uit te voeren en/of nieuwe plannen te ontwikkelen.

19. Beslisdocument 2.4.3 Bestuurlijke fusie. Hierin staat beschreven dat de grootste uitdaging is het borgen van nabijheid en verbinding. Hier is een kernenbeleid voor nodig.
Kan dit kernenbeleid al vastgesteld worden voordat we een keuze hebben gemaakt, want dit is wel van essentieel belang?

Het is van essentieel belang dat een helder kernenbeleid wordt ontwikkeld om de nabijheid en de verbinding met de verschillende kernen te waarborgen in een nieuwe fusiegemeente. Het is echter niet mogelijk om dit kernenbeleid al vast te stellen *voordat* er een definitieve fusie keuze is gemaakt.
Dit heeft de volgende redenen, zoals beschreven in de onderzoeken:

1. Dit kernenbeleid maak je samen met de andere fusiepartners: Het kernenbeleid moet passen bij de schaal en het aantal te bedienen kernen van de nieuwe gemeente. De invulling van een toekomstig kernenbeleid zal een gezamenlijke opgave zijn, waarbij de nieuwe gemeente keuzes maakt die recht doen aan de lokale identiteit en behoeften van ***elke*** kern binnen de fusie. De aanpak van Castricum in een fusie (met dorpsvisies en een dorpsraad in De Woude) verschilt bijvoorbeeld van de gemeente Bergen.
2. Ontwikkeling tijdens herindelingsontwerp: De visie op zaken als gemeenteloketten in de dorpen, een cruciaal onderdeel van nabije dienstverlening, moet worden ontwikkeld in de fase van het maken van een herindelingsontwerp (tussen het principebesluit van de raden en het moment van fusie).
3. Bestuurlijke inrichting: Het kernenbeleid bepaalt idealiter hoe de bestuurlijke nabijheid in de dorpen is geregeld, hoe participatie vorm krijgt, en wie daarin welke rol heeft. De nieuwe gemeenteraad moet zich uitspreken over de volksvertegenwoordigende rol ten opzichte van de dorpen. Deze inrichting is pas mogelijk na het besluit tot fusie.

Kortom, de visie op kernenbeleid moet wel al meegenomen worden in de afweging van de scenario's, maar het vaststellen van het concrete beleid is onderdeel van het implementatietraject na een fusiebesluit.

20. Beslisdocument 2.5,1 Bestuurlijke gesprekken. Hierin staat dat Bergen de deur wagenwijd heeft openstaan voor Heiloo maar nog niet zover is om een besluit te nemen. Bergen verzoek Heiloo ook om eerst met ze in gesprek te gaan voordat wij een besluit nemen.
Waarom wachten wij hier niet op en worden wij gedwongen om op 15 December een besluit te nemen. Vooral ook omdat de raad van Heiloo in het gesprek met Uitgeest op 7 oktober 2025 heeft aangeven dat wij ook op Bergen willen wachten.
Dat is aan u. Wij handelen conform uw besluit en opdracht aan ons van voor de zomer.

21. In het beslisdocument op pagina 18 bovenaan paragraaf 2.4.3
Er wordt gesproken dat de bij een bestuurlijke fusie de potentie voor het ontwikkelen van voorzieningen groter worden. Bent u het met ons eens dat het juist een risico is dat we daardoor voorzieningen gaan verliezen?
Ja, het onderzoek onderschrijft dit als een risico. Hoewel een bestuurlijke fusie de potentie voor het ontwikkelen van voorzieningen aanzienlijk groter maakt, is het tegelijkertijd een aandachtspunt dat op grotere schaal onvermijdelijk de vraag naar bundeling en spreiding van voorzieningen zal spelen.

Dit kan als risico worden ervaren, omdat:

- Afstand en Identiteit: Bundeling van voorzieningen kan de afstand voor inwoners vergroten en leiden tot de vrees dat het dorpse karakter en de eigen identiteit van Heiloo verloren gaan.
- Verschraling: Inwoners van Heiloo maken zich zorgen dat een fusie zou kunnen leiden tot het verminderen of verdwijnen van lokale voorzieningen. Hierbij wordt soms

verwezen naar eerdere ervaringen, zoals de fusie van de Egmonden met Bergen, waarbij bepaalde voorzieningen zijn verdwenen.
- Focus op de grootste kern: De zorg bestaat dat voorzieningen worden geconcentreerd in één dorpskern onder het mom van bezuinigingen.

22. In het beslisdocument op pagina 18 paragraaf 2.5.1
Is dit juist niet een reden om het besluit van Heiloo ook uit te stellen? Zo nee waarom niet?
Het feit dat Bergen nog in een oriënterende fase zit ("spoor 1") en de vraag aan Heiloo om geen onomkeerbare keuzes te maken zonder eerst met Bergen in gesprek te gaan, zou op zichzelf een reden kunnen zijn om het besluit uit te stellen.

De documenten wijzen echter op de regionale dynamiek die uitstel bemoeilijkt:
1. Uitgeest's keuze: Gemeente Uitgeest heeft al een principebesluit genomen om te fuseren met één of meer gemeenten, en daarmee stopt de huidige werkwijze van Werkorganisatie BUCH.
2. Timing: Uitgeest streeft ernaar nog dit jaar (2025) tot besluitvorming te komen. Castricum wil daar ook dit jaar antwoord op geven in de vorm van een besluit.
3. Regionale afstemming: De keuzes van één gemeente hebben directe effecten op de andere. Hoewel Castricum vraagt om tijd te nemen, stelt men ook dat Heiloo niet nog drie à vier jaar kan discussiëren.
4. Strategische noodzaak: Castricum stelt dat het strategisch niet verstandig is om zich niet op de toekomst te beraden door de verschuivende regionale panelen.

Kortom, hoewel Bergen graag uitstel ziet, wordt het besluitvormingsproces gedreven door de keuzes en tijdslijnen van Uitgeest en Castricum, en de noodzaak om de bestuurlijke toekomst van de BUCH-regio als geheel snel te herzien

23. In het beslisdocument op pagina 19 regionale positie..
Kunt u concreet aangeven wat de nadelen kunnen zijn van " alleen overblijven" in de regio?

Het risico van "alleen overblijven" in de regio wordt door alle betrokken gemeenten als onwenselijk gezien.
De concrete nadelen voor de burgers van Heiloo (in het scenario van Heiloo zelfstandig) zijn:
- Verminderde invloed: Heiloo boet in aan invloed in het (boven)regionaal opereren, en dat maakt het moeilijker om belangrijke lokale belangen te behartigen. Inwoners maken zich zorgen dat Heiloo zal worden overschaduwd door grotere gemeenten en niet meer meetelt.
- Verlies van slagkracht bij grote opgaven: Er is een verlies van slagkracht om complexe maatschappelijke opgaven op te pakken.
- Verlies van voorzieningen: Het wordt moeilijker om het behoud van grotere voorzieningen zoals het station en de aansluiting op de A9 veilig te stellen.
- Subsidieverwerving: Heiloo kan moeilijker subsidies bij de provincie en het Rijk werven.
- Afhankelijkheid: De gemeente wordt afhankelijk van de keuzes van grotere gemeenten in de regio.

Feitelijk wordt er ook met alleen overblijven bedoeld dat de andere gemeenten al een keuze hebben gemaakt en er dan voor de overgebleven gemeente geen opties meer overblijven. Het maken van geen keuze kan tot gevolg hebben dat anderen de keuze voor je maken.

24. Pag 20: "De beweging van Castricum komt niet voort uit een gebrek aan huidige bestuurskracht, maar als reactie op de keuzes van Uitgeest en Heiloo".
Het is ook niet onderzocht of ter discussie gesteld, maar wanneer je van buiten naar binnen kijkt, verloopt daar ook niet alles even lekker. Hoe ziet het college dit?
Daar hebben wij geen oordeel over. Wij zien Castricum als een zeer waardevolle samenwerkingspartner en goede buur.

25. In het beslisdocument op pagina 20 paragraaf 2.5.2. Ook Castricum vraagt niet te snel te gaan bent u het met ons eens dat na Uitgeest Heiloo wel erg hard aan het trappelen is om snel de beslissing te nemen?
Castricum vraagt inderdaad om tijd te nemen voor het besluit, omdat het niet mag voelen alsof het er "doorheen is gedrukt". Tegelijkertijd stelt Castricum dat men niet nog drie à vier jaar kan discussiëren.
Uit de diverse gesprekken blijkt dat Castricum, Uitgeest en Heiloo alle drie snel willen besluiten vanwege de regionale dynamiek:

- Uitgeest streeft ernaar om nog dit jaar (2025) tot besluitvorming te komen over fusie.
- Castricum wil daar ook dit jaar antwoord op geven in de vorm van een besluit.
- U heeft als Raad van Heiloo ook gepland om dit jaar nog een uitspraak te doen.

Het proces van Heiloo wordt door Castricum en Uitgeest als logisch gezien. De gezamenlijke wens om in 2025 een uitspraak te doen over de bestuurlijke toekomst is een reactie op de verschuivende regionale panelen die een strategische reactie vereisen.

26. In het beslisdocument op pagina 20, klopt het door de keuze van Uitgeest dit jaar te beslissen wij ons laten haasten? Zo nee graag aangeven waardoor wel?
U heeft zelf in de planning van het raadsbesluit van 27 mei 2025 aangegeven in november/december een raadsbesluit te willen nemen.

De gemeenteraad van Uitgeest heeft een principebesluit genomen om te fuseren met één of meer gemeenten.
De keuzes van één gemeente hebben directe effecten op de andere gemeenten.
U gaat zelf over uw planning maar de keuze van andere gemeenten kan de situatie en keuzeopties van Heiloo beïnvloeden.

27. Kerngericht werken komt vaak voor in het stuk. 17a. wat houdt dit concreet in?
Kerngericht werken is een besturingsfilosofie die als cruciaal wordt gezien bij bestuurlijke fusies. Het is de methode om in een grotere gemeente nabijheid en de verbinding met de verschillende kernen te waarborgen.
Concreet houdt het in:

- Besturingsfilosofie: Het uitwerken van een filosofie waarbij kaders voor rollen, taken en budgetten van bestuur, organisatie en de dorpen worden gedefinieerd.
- Lokale Identiteit: Het ontwikkelen van een helder kernenbeleid (of dorpenstrategie) om recht te doen aan de eigenheid en identiteit van elk dorp.

- Uitvoeringspraktijk: Het vastleggen van hoe bestuurlijke nabijheid, participatie en gebiedsgericht werken vorm krijgen. Dit kan betekenen dat besluitvormingsprocessen en participatie meer in de dorpen georganiseerd worden.
- Gemeenschapskracht: Het inzetten op de gemeenschapskracht om de leefbaarheid en woonaantrekkelijkheid in de kernen te behouden of te verbeteren.

27b. zijn hier positieve voorbeelden van
Ja, er worden in de impactanalyse twee praktijkvoorbeelden en een lokaal voorbeeld genoemd:

1. Praktijkvoorbeeld Land van Cuijk: Deze gemeente (33 kernen) heeft zogeheten Kernen CV's gemaakt. Hierin staan de unieke kenmerken en sterke en zwakke punten van elke kern. De samenwerking tussen gemeente en inwoners wordt daar kernendemocratie genoemd.
2. Castricum: De gemeente Castricum heeft ervaring met dorpsvisies als verdieping op de omgevingsvisie en met een dorpsraad (bijvoorbeeld in De Woude) om een balans te houden tussen eenheid en diversiteit.

Bij de uitwerking van Heiloo (in het scenario zelfstandig) in de Impactanalyse wordt aangegeven: De dienstverlening is persoonlijk en de lijnen met het bestuur zijn kort. Dit komt tegemoet aan de wens van burgers voor een bestuur dat binding heeft met het dorp.

Er zijn vele voorbeelden in Nederland van kernenbeleid of dorpenstrategie. Succesvol beleid draait vaak om maatwerk per kern en een actieve samenwerking van bestuurders met inwoners.

27c. waar kunnen wij deze vinden waar elke plaats zich echt gehoord wordt?
Dit is geen vraag waar wij u op basis van de onderzoeken antwoord op kunnen geven en vraagt een nadere verdieping.

28. In het beslisdocument op pagina 22. Als we fuseren dan wordt een positief financieel beeld afgegeven bent u het daarmaa een?
Niet alle varianten tonen een structureel positief financieel beeld in 2029.

Variant	**Structureel Saldo 2029**
Fusie BCH (Bergen, Castricum, Heiloo)	€ 0,4 miljoen positief
Fusie BH (Bergen, Heiloo)	€ 1,1 miljoen positief
Fusie BUCH (Bergen, Uitgeest, Castricum, Heiloo)	-€ 0,5 miljoen negatief

Fusie UCH (Uitgeest, Castricum, Heiloo)	-€ 3,6 miljoen negatief
Fusie CH (Castricum, Heiloo)	-€ 2,7 miljoen negatief

De fusievarianten met Bergen (BCH en BH) vertonen een structureel positief saldo. Bij BCH wordt het structurele nadeel op de algemene uitkering (-€ 1,1 miljoen) meer dan gecompenseerd door een structurele besparing op de bestuurlijke organisatiekosten (€ 2,0 miljoen). Incidentele saldi (door frictievergoedingen) zijn bij alle fusievarianten positief.

28b. hoe kan het dan dat bij grotere gemeente, bijvoorbeeld Alkmaar en vele andere steden het beeld heel anders is.

De bronnen geven hier geen expliciete verklaring voor. In opdracht van de raad is niet naar Alkmaar gekeken. Het financiële onderzoek richt zich op de BUCH-gemeenten en hun fusie-opties.

Wel is bekend dat:

- De structurele voordelen bij fusie worden gecreëerd door structurele besparingen op de bestuurlijke organisatie (het wegvallen van burgemeesters, wethouders, griffies, etc.).
- De analyse van de Algemene Uitkering is gebaseerd op de nieuwe normeringssystematiek van het Gemeentefonds.

28c. kan het zijn dat de structurele financiën die nu afgegeven zijn te positief zijn?

De financiële analyse is gebaseerd op een raming. De bronnen geven de volgende nuance aan:

- De saldi zijn indicatief.
- De daadwerkelijke kosten zijn afhankelijk van te maken inrichtingskeuzes rondom huisvesting, organisatie en personeel.
- De structurele effecten houden geen rekening met een eventuele stijging door hogere schalen (de gemiddelde loonsom voor een 100.000+-gemeente ligt 5,8% hoger dan bij de BUCH) of een eventuele wijziging van het aantal fte, wat de cijfers kan beïnvloeden.

29a. Bij de scenario's in hoofdstuk 3. Bij de fusie opties worden kansen en risico's vrij algemeen beschreven, alsof die er niet of nauwelijks zijn, meestal 'deze variant is niet in onderzoek bij…' als enig risico. Waarbij je je kan afvragen of dit überhaupt een risico is.

Het leek ons relevant om aan te geven of een variant überhaupt ook door de andere gemeenten als een optie wordt gezien omdat je anders het risico loopt voor een scenario te kiezen dat helemaal niet reëel is.

29b Waarom wordt er bij de opties 'zelfstandig' en 'BUCH' wel heel specifiek ingegaan op de risico's en bij de fusie opties niet?

Bij de diverse varianten waren niet per variant heel veel onderscheidende risico's. Bij de

scenario’s zelfstandigheid en BUCH wel. We proberen hiermee een zo duidelijk mogelijk beeld te creëren.

29c Bij de fusie optie UCH bij 3.2.2. staat echter heel concreet het risico benoemt; ‘Heiloo verliest haar belangen door besluitvorming op afstand’, dat zou dus eerder een overname of uitlevering impliceren, kunt u verklaren waarom dat hier staat?
Het citaat is een samenvatting van zorgen uit verschillende onderzoeken:
1. Inwonersconsultatie maatschappelijk draagvlak (Bijlage 3a en 3b): Inwoners uitten de zorg dat bij een fusie de identiteit van Heiloo zou verdwijnen en dat een grotere gemeente zou leiden tot meer afstand en bureaucratie. Zij vreesden dat beleid gevormd zou worden door de grootste gemeente en dat beslissingen genomen zouden worden door mensen die het dorp niet kennen of er niet wonen.

2. Verdiepend onderzoek voorzieningenniveau en dienstverlening (Bijlage 4a): Dit onderzoek stelde vast dat in een nieuwe, grotere gemeente de publieksdienstverlening "extra aandacht" vraagt. Het risico bestaat dat efficiëntie de schaal bepaalt waarop dienstverlening georganiseerd wordt, waardoor nabijheid ondersneeuwt. Dit vereist een gedegen analyse en visie op zaken als gemeenteloketten in de dorpen. De grootste uitdaging bij schaalvergroting ligt in het waarborgen van de nabijheid en de verbinding met de verschillende kernen

Uw punt is terecht als u zegt dat dit citaat niet specifiek voor deze variant geldt.

30. In het beslisdocument op pagina 23 regionale positie.
Hier wordt gesteld dat een sterke regionale positie benodigd is voor het behoud van grotere voorzieningen. Als voorbeeld worden hier het station en de aansluiting A9 bedoeld. Ben u het met ons eens dat het behoud van het station vooral afhangt van het hoeveel mensen hier gebruik van maken voor NS en ProRail?
Het beslisdocument stelt dat een goede regionale positie nodig is voor het behoud van voorzieningen als het station. Uiteraard is het gebruik van deze voorzieningen mede bepalend voor het behoud, maar ook een goede lobby en de mogelijkheid om samen te werken kunnen hierbij een grote rol spelen.

30b. Wat zou het voordeel zijn voor de aansluiting van de A9?
De aansluiting op de A9 (of een afslag bij Heiloo/Boekelermeer) wordt door inwoners gezien als een gemiste voorziening. Het voordeel dat genoemd wordt, is dat de aansluiting:

- De bereikbaarheid van de gemeente vergroot.
- Het centrum en de Kennemerstraatweg ontlast van verkeer dat daar niet hoeft te zijn.
- Het wordt op dit moment door inwoners ervaren dat de wegen in Heiloo dichtslibben.
- Verkeersdrukte verlaagt in het dorp.
- Een cruciaal belang vormt, zowel voor Heiloo als voor de BUCH-partners (Castricum en Uitgeest), omdat veel verkeer naar Limmen, Heiloo en Castricum via de afslag Uitgeest gaat. De nieuwe afslag zou de afslag Uitgeest rustiger maken.
- De waarde van woningen op peil houdt.

Een grotere gemeente heeft meer menskracht en investeringskracht om dit soort grote complexe infrastructurele projecten daadwerkelijk te realiseren. (De kosten van de aansluiting op de A9 is momenteel een groot risico in Castricum en Heiloo, wat verklaart waarom de benodigde weerstandscapaciteit hoger uitvalt dan in Bergen en Uitgeest).

31a*. In het beslisdocument op pagina 24 paragraaf 3.2.2 Heiloo verliest haar belangen etc. Wordt hierbij uitgegaan dat alle functies dan bij voorbaat in Castricum komen te liggen?*
Nee, de bronnen stellen niet expliciet dat *alle* functies bij voorbaat in Castricum komen te liggen in het geval van een fusie tussen Uitgeest, Castricum en Heiloo (UCH). De zorg van de inwoners bij fusie is wel dat besluitvorming op afstand plaatsvindt.
In de algemene risicoanalyse voor fusies wordt wel gewaarschuwd voor de kans op centralisering van dienstverlening:

- Het gemeentehuis in de grootste kern wordt dan de hoofdlocatie.
- Servicepunten in andere kernen kunnen afgeslankt of gesloten worden, wat een langere reistijd voor inwoners kan betekenen voor zaken als een paspoort of rijbewijs.

31b. Hoe ziet u dit dan in relatie met het zogenaamde kernen beleid?
Het zogenaamde kernenbeleid of de dorpenstrategie is juist bedoeld om dit risico van belangenverlies door afstand te mitigeren.

- Bij de UCH-variant moet de nieuwe gemeente een sterke dorpenstrategie en kernenbeleid ontwikkelen, met ruimte voor lokale belangen in voorzieningen en evenementen.
- De grootste uitdaging bij fusie is het waarborgen van de nabijheid en de verbinding met de verschillende kernen.
- Het kernenbeleid moet vastleggen hoe bestuurlijke nabijheid, participatie en gebiedsgericht werken vorm krijgen, en ervoor zorgen dat besluitvormingsprocessen en participatie meer in de dorpen georganiseerd worden in plaats van alleen in een gemeentehuis .

(Zie ook bijlage 4a verdiepend onderzoek dienstverlening en voorzieningen niveau pagina 17, impactanalyse pagina 17, 23-25, 27.)

32. Pag. 26: Castricum ziet Heiloo als een gelijkwaardige kern in een fusiegemeente. Wat wordt hier exact mee bedoelt: zijn we slecht vergelijkbaar met Limmen en Akersloot of juist ook met de kern Castricum? En waar is deze opmerking op gebaseerd?
Dit volgt uit de uitspraken in de bestuurlijke gesprekken met Castricum. Zie bijlage 5b.

33. In het beslisdocument op pagina 26 draagvlak risico's en kansen.
Waar kunnen wij terugvinden dat Castricum Heiloo de sterk bevoordeelde variant is onder de inwoners?
Inwonersconsultatie maatschappelijk draagvlak (bijlage 3a en 3b).

- Hoewel de inwonersconsultatie de inwoners van Heiloo niet rechtstreeks vroeg om de vijf specifieke fusievarianten (BUCH, UCH, BCH, BH, CH) te rangschikken, bevatten de resultaten wel duidelijke aanwijzingen voor een voorkeur voor Castricum als fusiepartner.
- Culturele en geografische nabijheid: Uit de inwonersenquête blijkt dat de inwoners van Heiloo al veel gebruik maken van voorzieningen in Castricum, wat duidt op een sterke functionele en geografische band. (school, recreatie, huisarts, apotheek)
- Voorkeur voor vergelijkbare partners: In de open antwoorden bij de consultatie noemen inwoners Castricum vaak als een logische en geschikte partner voor een

fusie, waarbij ze de vergelijkbare cultuur en ligging benadrukken.

Verdiepend onderzoek voorzieningenniveau en dienstverlening (bijlage 4a)

- Demografische overeenkomsten: De fusievariant Castricum-Heiloo (CH) heeft de grootste overeenkomst in bevolkingssamenstelling met Castricum. Castricum en Heiloo lijken op elkaar qua demografie en worden getypeerd als dorpsgerichte forensengemeenten met een nuchtere, praktische instelling. (pagina 7, 19, 27)
- Gespreksverslag Castricum (bijlage 5b, pagina 2)
    - Cultuurhistorische verbinding tussen Heiloo en Castricum
    - Gelijkwaardigheid: Castricum ziet Heiloo als een gelijkwaardige kern in een fusiegemeente.

34. Beslisdocument 3.3 Heiloo zelfstandig Hierin staat dat er draagvlak is voor zelfstandigheid bij een deel van de inwoners omdat eigen identiteit en het dorpse karakter belang worden gevonden. Deze stelling zien we bijna niet meer terug in de stukken. Heeft u daar een verklaring voor?

Het klopt dat de wens om de eigen identiteit en het dorpse karakter te behouden een belangrijke motivatie is voor het draagvlak voor het scenario Heiloo zelfstandig.
Deze stelling wordt echter wel herhaaldelijk teruggevonden in de onderzoeken, zij het vaak in combinatie met de zorgen die deze keuze met zich meebrengt:

- Inwonersenquête: De inwonersconsulatie bevestigt dat "Het behouden van een eigen bestuur" door 44% van de invullers als belangrijk wordt gezien voor de toekomst van het karakter van Heiloo, en door 30% van die groep als het meest belangrijk wordt beschouwd. (pagina 6-7).
- Inwonerswensen: De belangrijkste wensen van de inwoners zijn consistent het behoud van de dorpse sfeer, het groene karakter en het hoge voorzieningenniveau (pagina 4, 6, 7 21, 22)
- Het draagvlak voor zelfstandigheid wordt voornamelijk gedreven door de wens om de eigen identiteit en het dorpse karakter te behouden en de angst om "opgeslokt te worden door Alkmaar of een andere grote gemeente". (Zie Bijlage 3b antwoorden open vragen bijlage inwonersconsultatie.)

De reden dat de nadruk in de analyses van het scenario 'Heiloo Zelfstandig' ligt op de risico's (financieel, ambtelijke kwetsbaarheid en verlies van slagkracht) is dat het bestuurskrachtonderzoek concludeerde dat Heiloo onvoldoende bestuurskrachtig is om zelfstandig de complexe opgaven van de toekomst aan te kunnen.

Met andere woorden: hoewel de *wens* om zelfstandig te blijven sterk aanwezig is bij een deel van de inwoners, concluderen de onderzoeken dat er grote risico's aan zitten op de lange termijn, vanwege de beperkte organisatorische en financiële middelen.

35. Bij de risico's punt 5. Hier staat dat de inschatting is van de bestuurlijke een zelfstandig Heiloo onhaalbaar is op de lange termijn. Dit is dus gebaseerd op meningen van ambitieuze bestuurders. Of zelfstandigheid hiermee mogelijk is, is dus niet onderzocht. Kunt u deze stelling onderbouwen?

Uw stelling dat zelfstandigheid *niet* is onderzocht en dat de conclusie alleen is gebaseerd op meningen van bestuurders is onjuist. Zie ook de impactanalyse, financiële analyse en het onderzoek naar voorzieningen en dienstverlening.

36a In het beslisdocument op pagina 29. Punt 5 wanneer er is er een gevaar voor een gedwongen fusie?
Het gevaar voor een gedwongen fusie (als risico in scenario 3, Heiloo zelfstandig) bestaat als de zelfstandigheid financieel of organisatorisch mislukt. Dit zou dan later alsnog kunnen leiden tot een gedwongen fusie.

36b. Komt een gedwongen fusie vaak voor?
Hier wordt in de onderzoeken geen antwoord op gegeven. We schetsen hieronder het proces conform Wet algemene regels herindeling (verder Wet arhi).

Er zijn drie routes in de Wet arhi:
- Gemeenten zelf ("van onderop") – voorkeursroute van het Rijk.
- Provincie – als er regionaal grote problemen zijn of als de bestuurskracht van een gemeente duidelijk tekortschiet. Artikel 8.
- Rijk / minister van BZK – zeer uitzonderlijk; dan wordt er direct vanuit Den Haag een herindelingsvoorstel voorbereid. Artikel 12 en verder.

Volgens het Beleidskader gemeentelijke herindeling (2019) mag de provincie alleen een arhi-procedure starten als:
- Er al jarenlang discussie is over herindeling zonder dat gemeenten er zelf uitkomen, of
- Er urgente problemen zijn (bijv. ernstige bestuurskrachtproblemen) die alleen met een herindeling oplosbaar zijn.

Het Rijk kijkt daarbij o.a. naar vier criteria:
- Draagvlak (in raden én samenleving)
- Bestuurskracht
- Interne samenhang en nabijheid van bestuur
- Regionale samenhang

Voorbeelden van gedwongen fusies zijn Haren (Groningen), Muiden (Gooise Meren), Haarlemmerliede en Spaarnwoude (Haarlemmermeer).

Zie ook: https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gemeenten/gemeentelijke-herindeling

36c. Heeft de gemeente nog enigszins zeggenschap bij een gedwongen fusie?
Ja, wel is goed om aan te geven dat de zeggenschap van de gemeente in het proces van een gedwongen fusie beperkt wordt.

37. Bij 3.4 de samenvattende tabel worden de fusie opties wel erg in het groen gezet - en de optie 'zelfstandig' in het bloedrood - terwijl de praktijk heeft geleerd dat fusies in 80% van de gevallen niet opleveren wat ze beloofden te doen, kijk naar het ontstaan van de BUCH. Er zijn veel fusies in Nederland geweest en momenteel heeft Twynstra Gudde het weer erg druk met de ontvlechtingen van fusies. Bovendien, onderzoek

heeft ook aangetoond dat juist fusiegemeenten door hun schaalgrootte te maken krijgen met nieuwe problemen.
Waarom lezen we niets terug over de nadelige kanten van fusies?
De kleuren van de tabel waar u naar verwijst, komen voort uit de onderzoeken. Als de onderzoekers geen kleur hebben gegeven dan zit dat in de tabel in het beslisdocument ook niet.

Wij herkennen de percentages die u noemt niet. Voor zover wij weten zijn er op dit moment twee plekken in Nederland waar een **ambtelijke samenwerking** wordt teruggedraaid.:

- Noardeast-Fryslân en Dantumadiel (centrum samenwerking)
- GR BAR-organisatie (de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht en Ridderkerk) ambtelijke fusie.

De laatste keer dat een gemeente volledig gesplitst is, is in 1972 geweest toen Nunspeet en Ermelo gesplitst werden in twee zelfstandige gemeenten.

38a. In het beslisdocument op pagina 36. Bij draagvlak als een van de belangrijkste risico's bij een fusie wordt gesproken over het ontbreken van draagvlak bij inwoners. Bij een snelle beslissing van de raad zullen inwoners dit niet snappen. Bent u het daarmee met ons eens?
Wij hebben deze zomer een communicatie- en participatietraject in het dorp doorlopen, volgens opdracht van de raad.

38b Denkt u niet dat het positief kan bijdragen aan het creëren van draagvlak als er meer tijd genomen gaat worden tot de beslissing?
Wij houden ons aan uw planning conform raadsbesluit van 27 mei 2025.

39a In het beslisdocument op pagina 37 Financieel toezicht.
Kunt u concreet aangeven onder welk financieel toezicht we komen?
(Zie bijlage 2 financiële analyse toekomst Heiloo, pagina 22-23)
Bij een reguliere herindeling is er sprake van preventief toezicht. Bij een lichte herindeling (ook wel lichte samenvoeging genoemd, de formele term in de Wet arhi) blijven de burgemeester, secretaris, griffier en het ambtelijk apparaat in functie van een niet op te heffen gemeente en is er geen preventief financieel toezicht op grond van artikel 21 Wet arhi. Daarnaast blijven rechtsvoorschriften van kracht. Er dienen wel herindelingsverkiezingen te worden georganiseerd.

Een gemeente die blijkens een herindelingsontwerp voor opheffing in aanmerking komt, komt automatisch onder preventief financieel toezicht van de provincie te staan (art. 21 lid 1 Wet arhi). Dit houdt in dat Gedeputeerde Staten categorieën van besluiten van de gemeente moeten aanwijzen die hun goedkeuring behoeven. Het kan daarbij gaan om besluiten die leiden tot nieuwe uitgaven, verhoging van bestaande uitgaven, verlaging van bestaande inkomsten of vermindering van vermogen (art. 21 lid 2 Wet arhi). De provincie kan aan besluiten goedkeuring onthouden als deze in strijd zijn met het financiële belang van de nieuwe gemeente (art. 21 lid 3 Wet arhi) of met het recht. Dat betekent dat de provincie (Gedeputeerde Staten) de rol van financiële bewaker op zich neemt om de nieuwe, toekomstige gemeente te beschermen tegen onverantwoordelijke besluiten van de op te heffen gemeente.

Wanneer een gemeente voor opheffing in aanmerking komt (door een herindelingsontwerp), mag zij niet meer zelfstandig financiële besluiten nemen die:

- Het financiële belang van de nieuwe gemeente schaden.
- De nieuwe gemeente opzadelen met onnodige lasten of schulden.

Dit betekent dat besluiten over bijvoorbeeld nieuwe uitgaven, leningen, verkoop van vastgoed of het aangaan van langetermijncontracten eerst de goedkeuring van de provincie nodig hebben. De provincie onthoudt de goedkeuring als zij van mening is dat het besluit financieel nadelig is voor de fusie.

39b. Kunnen onze lopende grote projecten daar onderdeel van zijn zoals afslag A9 en Zandzoom?

Ja. Besluiten over nieuwe uitgaven, leningen, verkoop van vastgoed of het aangaan van langetermijncontracten hebben de goedkeuring van de provincie nodig
Bovendien is het preventieve toezicht in de Arhi-procedure zo geregeld dat financiële besluiten die ter goedkeuring aan de provincie moeten worden voorgelegd, vooraf ook door de partnergemeente ter instemming aan elkaar moeten worden voorgelegd [113, p. 23; 114, p. 23].

39c. Kan dat een risico gaan vormen voor boven genoemde projecten?

Ja, dit kan een risico vormen. De provincie (GS) kan goedkeuring onthouden als het besluit financieel nadelig is voor de fusie. Bovendien moeten de fusiepartners instemmen met de besluiten.

40. Op blz. 35 t/m 38 van het beslisdocument zijn als bijlage de kansen en risico's in algemene zin benoemd. Met name het ontbreken van draagvlak bij de bevolking wordt meerdere keren opgevoerd. Welke waarborgen zijn er dat dit in dit proces kan ontstaan met alle gevolgen van dien?

In het beslisdocument staat: Draagvlak: het fusieproces zelf kan leiden tot aanzienlijke maatschappelijke weerstand. Inwoners kunnen zich niet gehoord voelen en het proces als een van bovenaf opgelegde beslissing ervaren. Peilingen wijzen niet zelden op een gebrek aan draagvlak onder de bevolking, wat het vertrouwen in de lokale politiek kan schaden. Een bestuurlijke fusie kan het gevoel geven dat de unieke identiteit verloren gaat in een groter, anoniemer geheel. Door een goed gelopen en breed gedragen proces kan dit risico geadresseerd worden.
Wij herkennen deze signalen niet binnen Heiloo, maar het doorlopen van een goed en zorgvuldig proces is zeker essentieel in het vervolg

Rapport BMC

1. Vervolgstappen op pagina 16.
Bent u het met ons eens dat we nu stap 2 communicatie en participatie voor een groot deel overslaan bij het nemen van een beslissing in december en dat daardoor het draagvlak bij de bevolking afneemt?

Nee. Het is aan u om het vervolgproces te bepalen. Wij voeren de besluiten uit die zijn genomen door de gemeenteraad voor de zomer en hebben volgens deze besluiten deze zomer een participatie- en communicatietraject doorlopen.

Vragen t.a.v. Raadsbesluit

1. Volgorde en nummering klopt niet. Is hier soms wat weggevallen.

Dit is aangepast.

2. Daarnaast bij punt 2 op pag 2 staat "Zo snel mogelijk in gesprek te gaan met de besturen van de gemeenten die betrokken zijn bij het voorkeursscenario om te komen tot een gezamenlijk vervolgtraject dat hier uitvoering aan geeft." Terwijl deze Gemeenten duidelijk hebben aangegeven daar nog niet klaar voor te zijn.

- ***Hoe kijkt het college hier tegenaan?***

Wij vinden een continue dialoog met onze buurgemeenten en partners binnen de Werkorganisatie BUCH van zeer groot belang. Juist om elkaar goed te informeren en zaken op elkaar af te stemmen. Zo voorkomen we dat we elkaar verrassen. Het kan hierbij ook gaan over procesafspraken, zoals hoe houden we als colleges en raden contact met elkaar de komende tijd. Wat pakken we gezamenlijk op rond en na de verkiezingen.

3. Het raadsbesluit is naar onze mening onvolledig. Hierin staat uitgebreid beschreven wat er moet gebeuren bij een fusie met één of meerdere gemeenten.(Scenario 1). Over de consequenties bij een keuze voor zelfstandigheid wordt niets benoemd (Scenario 2). Dit gaat ook op voor het scenario om in de Buch te blijven (Scenario 3).

- ***Is dit over het hoofd gezien en is dit bewust eruit gelaten?***
- ***Of gaat het college er al vanuit dat er gekozen wordt voor een fusie?***

U heeft ons gevraagd om de voorbereidingen te treffen voor besluitvorming over de bestuurlijke toekomst van Heiloo in november en december. En u heeft ons gevraagd om een aantal onderzoeken op basis van uw onderzoeksvragen uit te zetten en te begeleiden. Het is aan u om te bepalen hoe u de besluitvorming in de raad wilt laten plaatsvinden en welk raadsbesluit u wilt nemen.